

7 અપુવ સુખ શાંત સંતોષ
અને આનંદ આપનાર.

આનંદની વખત
સુખનો ભંડાર.

માળા ૩૭.

ગોપાલક મંદિર ગજલોથી ભરપુર છે.

પાંચજી કતા:—

આનંદ.

૧૪

દિવસ ૬-૨-૬

તફાં લાંબિક જ્ઞાનના પ્રચારા થેજ વપરાય છે.

૨૨૩૨૮

જરૂર મંગાવશો છો આનંદ.

તરફથી પ્રસિદ્ધ થયેલું

આનંદની વખતે માગા ૧ લી. ૦-૨-૦

" " ૨ જી. ૦-૧-૦

" " ૩ જી. ૦-૨-૦

ઉત્તમ ધાર્મિક લેખોના

ફ્રેમ કરવા લાયક હસ્તપત્રો.

દરેકની કૌશલ ૧ રૂબા.

સ્વચ્છ ભુખી બહાર પડેલા

નંગ ૧૩ નો સેટ.....૦-૪-૦

દરેક આગામી રીતીનાં પાઠશાળાઓમાં જરૂર
મંગાવશો જરૂર આનંદ મંગાવો.

નહોં ધાર્મિક જ્ઞાન પ્રચારમાંજ વપરાય છે

પ્રસિદ્ધ કર્તા:-આનંદ.

શ્રી. મંગલચંદ્રી પોર્ટીંગ હાઉસ

મંગલચંદ્રી પોર્ટ પાઠશાળા-મુંબઈ.

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગૂજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૪૪૩૨૮ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ રા.વંદના વપાર

વિષય ૭-૧૨૧

આનંદની ઈખાર

સુખનો ભંડાર

માળા ૩ જી

મણિકા ૫૧ થી ૮૨

આવૃત્તિ ૫૧૨૧

પ્રત ૧૫૦૦

અનંદ શ્રાવણ પુસ્તકોમાંથી સંગ્રહ કરી પ્રસિદ્ધ કરનાર

કસ્તુરચંદ સુરચંદ મારફતીઆ

(અનંદ)

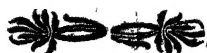
ડૉ. સાબરકાંઠા બોર્ડિંગ હાઉસ મમ્માદેવો પોસ્ટ પાછળ મુબઈ

છાપનાનું કક્ષાણ

મુદ્રત લીમડાચાક પાવચાંચરીમા આવેલા આ 'હરિ-હર' પ્રી. પ્રેમભા
હરીલાલ મગનસાહેબી છાપી

મણિકાની અનુક્રમણિકાવિધાપીઠ

૧૬૬

૧૯૩૬ વાદ ગ્રંથાલોક

મણિકા. વિષય.

પા. મણિકા. વિષય. કૌંપીરાદ્યસંગ્રહ

૫૧ કાંઈ તો શુભ કરી લે	૩	૬૭. તમારેશુ? અમારેશુ? કાવ્ય ૧૯	
૫૨ સમચનો રંગ (કાવ્ય)	૪	૬૮ કસમ જોતું મુકે બાકી કાવ્ય ૨૦	
૫૩ તેથી શું થયું? (કાવ્ય)	૫	૬૯ ખુલાસા કાં પછી કરવા કાવ્ય ૨૧	
૫૪ ખખરદાર-વિચાર કર.	૬	૭૦ સહવાસ શા માટે? „ ૨૨	
૫૫ કઘાડી શખજો બારી (કાવ્ય)	૭	૭૧ દશાના દાવ „ ૨૩	
૫૬ શક્તિ વધારવાનો ઉપાય	૮	૭૨ વીર નર „ ૨૪	
૫૭ નીતિને ના હુટાવા ઘો! (કાવ્ય)	૯	૭૩ એ શું જાણે? „ ૨૫	
૫૮ કામ અને મનોષ	૧૦	૭૪ જ્યોતિ „ ૨૬	
૫૯ તમારું છે તમારામાં! (કાવ્ય)	૧૧	૭૫ સુખને અંતે દુઃખ „ ૨૭	
૬૦ શોચવું શું છે? (કાવ્ય)	૧૨	૭૬ નિન્દા! નિન્દા! નિન્દા! ૨૮	
૬૧ સમચનો રંગ (કાવ્ય)	૧૩	૭૭ જાતિ સ્વભાવ (કાવ્ય) ૨૯	
૬૨ બ્લોદીન બી કરજાયેંગે (કાવ્ય)	૧૪	૭૮ મર્દ સારા ૩૦	
૬૩ સદાયે સાથ તે રહેશે (કાવ્ય)	૧૫	૭૯ નામર્દ સારા ૩૧	
૬૪ એકયના (કાવ્ય)	૧૬	૮૦ વફાની મર ૩૨	
૬૫ આખર સહુ કના (કાવ્ય)	૧૭	૮૧ નેકાનો માર્ગ ૩૩	
૬૬ શ્રીમંતની મોજ (કાવ્ય)	૧૮	૮૨ મિટ્ટીમાં મિટ્ટી ૩૪	

આનંદનો વખાર ભાગ ૧-૨

તથા લક્ષ્યપત્રો નાં. ૧ થી ૧૬

જરૂર મંગાવવું

શાન્તિ ભુવન.

કાંઈ તો શુભ કરી લે !

કરી લે, કરી લે, મૃત્યુવશ માનવી ! કાંઈ
તો શુભ કરી લે ! કાંઈ તો પરોપકાર કરી લે !
કાંઈ તો ભલું કરી લે, પ્રભુએ લક્ષ્મી દીધી
હોય તો ગરીબોને દાન દે ! તેમનું
પોષણ કર ! સત્તા આપી હોય તો ગરીબોનું
રક્ષણ કરવામાં, દુઃખીઓના દુઃખ નિવારવામાં
તેનો ઉપયોગ કરતાં શીખી લે !

આજનો સાળો તાળો મનુષ્ય કાલે હતો
ન હતો થઈ જાય છે. માટે જે કાંઈ કરવું
હોય તે આજેજ કરી લે ! અત્યારેજ કરી લે !

શાન્તિ ભુવન.

સમયનો રંગ.

સમય જે હોય સારો તો, બધો સંસાર સારો છે,
સમય સારો સ્ત્રીબાવ્યો ત્યાં. નહિ સંસાર તારો છે.

ચડે વાહન ચડે ભરતી, ચડે જોબન વધે લક્ષ્મી,
ઘડીમાં તે પડી જતાં, સમયનો રંગ ન્યારો છે.

સમય સારે ન સાફ જે, કરે તે સહુ ગમારો છે,
પછીથી ખાય તે ખત્તા, સમયનો રંગ ન્યારો છે.

‘વીર કુણાલ.’

શાન્તિ ભુવન.

તેથી શું થયું?

મોટાઈ મોટી મેળવી, મોટા ગણાયા વિશ્વમાં;
મોટું ન મન રાખ્યું કદી, મોટા થયાથી શું થયું?
રક્ષક બન્યાજે સજ્જના, સ્વામિ થયા સુખ સાજના,
રાજ ન રૈયતને કરી, રાજ થયા તો શું થયું?
સુખ સાજ બહુ ભેળાં કર્યા, નિજ આત્મને સંતોષવા,
પરપીડ ધ્યાને ના ધરી, તાજ થયા તો શું થયું?
વ્યાકુળ બની વ્યાધિ વિષે, યાચી દયા ઈશ્વર તણી,
સમર્યા ન પાછળ શ્રી પ્રભુ, સાજ થયા તો શું થયું?
નાણું કમાયા નેહથી, વહીવટ કર્યા બહુ વિશ્વમાં,
દમડી ન દીધી દીનને, તો જર જમાવ્યે શું થયું?
ગંગા તથા જમના જળે, નહાયા ફરી ફરી નેહથી,
મન મેલને ધોયો નહિ, તો સ્નાન કીધે શું થયું?

અધ્યાત્મિક સજ્જનપદ પુષ્પમાળા.

શાન્તિ ભુવન.

ખબરદાર-વિચાર કર.

ખબરદાર ! ઓ માનવી ! એક ન્હાની કીડી પણ ભુવ ધરાવે છે, માટે તું તેને પણ કચડે ત્યારે ખૂબ વિચાર કરજે કે ત્હારાથી કોઈ વધુ બળવાન તને કચડે ત્યારે ત્હારી શી દશા થાય ? જે દુઃખ તું બીજાને આપે તેજ વખતે વિચાર કર કે તેજ દુઃખ ત્હારી ભત ઉપર કોઈ બીજોજ આપે ત્યારે ત્હારી શી વલે થાય ?

એક હાથીના પગ નીચે જેવો ત્હારો હાલ થાય તેમ ત્હારા પગ નીચે એક કીડીને હાલ થાય છે એમ સમજ.

દુખીને વિલાસો.

શાન્તિ ભુવન.

ઉઘાડી રાખજો ખારી.

ગઝલ.

દુઃખી કે દર્દીઓ કોઈ, ભુલેલા માર્ગવાળાને,
વિસાએ! આપવા ઘરની, ઉઘાડી રાખજો ખારી.
ગરીબની દાદ સાંભળવા, અવરના દુઃખને દૂળવા;
તમારા કર્ણ નેત્રોની, ઉઘાડી રાખજો ખારી.
પ્રણયનો વાયરો વાવા, કુછંદી દુષ્ટ વા જાવા;
તમારા શુદ્ધ-હૃદયનોની, ઉઘાડી રાખજો ખારી.
અતિ ઉભસ કરનારા, તીમીરનો નાશ કરનારા;
કિરણને આવવા સાર, ઉઘાડી રાખજો ખારી.
થયેલા દુષ્ટ કર્મોના છુટા જંજીરથી થાવા;
જરા સત્કર્મની નાની, ઉઘાડી રાખજો ખારી.

પ્રભાશકર પટાણી.

શાન્તિ ભુવન.

શક્તિ વધારવાનો ઉપાય.

મોતીને બહાર કાઢવા માટે સમુદ્રમાં
 ડુબકીઓ મારવાની મહેનત અને જોખમ નહી
 હતે તો મોતી અને કોડા એકજ ભાવે વેચાત;
 એટલે કે જે ચીજ મેળવવા દુઃખ મહેનત કે
 મુશ્કેલી વધુ, તેમ તેની કીંમત વધુ થાય છે.
 તેજ મુજબ દુઃખો, મહેનતો મુશ્કેલીઓ
 વીગેરે આવે છે, તે શક્તિ તથા કીંમતમાં
 વધારો કરવા માટેજ છે, એમ સમજી દુઃખ
 વખતે ગભરાઈ ન જતાં ધીરજથી તે સહન
 કરી તેને દુર કરવાના ઉપાયો લેવા પ્રયત્ન
 કરવો.

દુઃખીને જિલાસો.

શાન્તિ ભુવન.

નીતિને ના હુંટાવા દો !

ગઝલ.

ભલે દુઃખમાં ડુબી જઈને, સકળ સુખને સમાવા દ્યો !

હૃદયને ભય ભભાવે તો, ભલે ભયને ભમાવા દ્યો !

અહા ! અગ્નિ વિષે હર્ષે, અતિ તનને તપાવા દ્યો !

કદી તલવારની ધારે, ભલે ગરદન કપાવા દ્યો !

ડુખાવે દેહને દરિયે, ખુશીથી તો ડુખાવા દ્યો !

પિવાડે ઝેર તો પી દ્યો, રખો દિલને દુઃખાવા દ્યો !

પડી પર્વત પડેથી હાં શરીરને તો છુંદાવા દ્યો !

તથાપિ ધીર ધારીને, નીતિને ના હુંટાવા દ્યો !

અધ્યાત્મીક લગનપદ પુષ્પમાળા.

શાન્તિ ભુવન.

લોભ અને સંતોષ.

એકને રોટલી શાકથી સંતોષ હોય અને બીજાને ઘેખર-ધારી મળવા છતાં દુધપાક પુરી મેળવવા ઇચ્છા થાય, અથવા એકને ગ્રાહની છાલથી કે સુતરાઉ કપડાથી સંતોષ હોય, જ્યારે બીજાને રેશમી કપડા મળવા છતાં કસળી કપડાંની ઇચ્છા થાય તો એ બેમાંથી ખરો સુખી કોણ ?

સંતોષીનેજ હમેશાં સુખ હોય છે !

ગિરનારની ઉડી ગુફામાં વાસ કરી જે મળે તે પર સંતોષ રાખી નિર્વાહ ચલાવનાર મહાયોગી ચિદાનંદજીના સુખ આગળ રશી-યાના આર કે ઇચ્છાંકના સેહેનશાહનું સુખ કંઈ વિસ્તાતમાં નથી.

શ્રી અધ્યાત્મ કલ્પદ્રુમ.

શાન્તિ ભુવન.

તમારું છે તમારામાં.

નથી સુખ પુત્ર પ્યારામાં, નથી દીલજન દારામાં;
 અવરમાં કે અમારામાં, તમારું તે તમારામાં.
 નથી મિષ્ટાન્ન ખાવામાં, નથી ગાવા ખળવામાં;
 નથી દૌલત જમાવામાં. તમારું છે તમારામાં.
 નથી વૈભવ વિલાસોમાં, નથી ઉત્તમ અવાસોમાં;
 ક્ષણિકના હર્ષ હાસ્યોમાં, તમારું છે તમારામાં.
 નથી વિદ્યા જમાવામાં, નથી ગુણી ગણાવામાં;
 નથી કોઈ સ્થાન જાવામાં, તમારું છે તમારામાં.
 નથી મ્હેલો ખળનામાં, નથી ધનના ખળનામાં;
 મુશ્યું છે સંતના શિષ્યે, તમારું સુખ તમારામાં.

અધ્યાત્મીક લજનપદ પુષ્પમાળા.

શાન્તિ ભુવન.

શોચવું શું છે ?

કન્વાલી.

અરે વિષ્ણુ તણા ભોગી, હૃદયની ચાહના શું છે ?

ખરેખર આ જમાનામાં, થયો બેહાલ પાણુ તું છે.

નથી માયા અને મહોખત, વળી ધનમાલનો સાથી,

થવું છે એકલા માટી, અલક આધાર પાણુ તું છે.

સુકી સહુ સહકુંડુંબીને, વળી વહાલી અને ખ્યારી,

થઈ આ જુદંગી ખારી, પછી કહે શોચવું શું છે ?

‘વીસમી સદી.’

શાન્તિ ભુવન.

સમયના રંગ.

ગજલ કવાલી.

વખત બદલાય છે જ્યારે, બધું પલટાઈ જાય છે,
અને છે દાસ ભુપતિને, નૃપાણે દાસ થાય છે.
હતો ખોંખાર અશ્વોનો, ખરો ત્યાં ભુંકતા બેયા,
હતા જ્યાં દાન કરનારા, હુંટારા ત્યાં જણાયે છે.

નથી એ દોષ કોઈનો, ખરેખર ખુબી કીસ્મતની,
હતો જે ભક્ષ સિંહોનો, શૃગાલો આજ ખાય છે.
અની ભહોળલાલી આ, દિવસ બે ચારની ગાણીલ,
અની મગફર માણસ તું, વૃથા શાને કુલાયે છે.

‘ માયા મોહીની. ’

શાન્તિ ભુવન.

બેઠો દિન લી કટ જાયેંગ.

ઇસ જગમેં પયદ્દા હોના.વો મર જના લી હોતા હય;
ભૂખે મરના ખી પરતા, નઅમત ખાના લી હોતા હય;
હંસના લી હોતા હય, આંસુભર લાના લી હોતા હય;
હાલ ફેરીરાના લી હય, તખ્તે શાહાના લી હોતા હય;

આઈ માત અગર જો પ્યારી, તો સખ સદમ્મં હટ જાયેંગ.
જીતે અગર રહેંગે હમ તો બેઠો દિન લી કટ જાયેંગ,

દુખીને દિક્ષાસો.

ભા. ૩૭ પા. ૨૧

શાન્તિ ભુવન.

સદાએ સાથ તે રહેશે.

નથી તારૂં નથી મારૂં, નથી કાંઈ સાથ લેવાનું;
છતાં મારૂં અને તારૂં, કરી મિથ્યા મરે જાને.

ભર્યા ભંડાર લક્ષ્મીથી. ચણાચણા મહેલ સમૃદ્ધિથી;
ભર્યું ઘર આમ વેળેથી, સદા સદુ તે અહીં રહેશે.

નથી કાંઈ કામની કાયા, નથી કાંઈ કામની માયા!
કરી સત્કર્મ હે 'મનહર' સદાએ સાથ તે રહેશે.

‘મનહર.’

શાન્તિ ભુવન.

ઐક્યતા.

(ગઝલ.)

અમારૂં તે તમારૂં છે, તમારૂં તે અમારૂં છે;
અમારા ને તમારામાં, પ્રભુનું નામ પ્યારૂં છે.
અમે જગદીશને ભજીએ, તમે અક્ષા ઉચારો છો;
અમે શ્રી રામને રટીએ, તમે રહેમાન ધારો છો,
તમે છો હિન્દના બેટા, અમે પણ હિન્દના જાયા;
ખિરાદર આપણે બન્ને, સકળને હિન્દની છાયા.
અરેરે ધર્મના લીધે, ગણો જીદાર્થ કાં પ્યારા ?
કુસંધે કલેશ કાં માંડો? અરે ઓ બંધુઓ મહારા ?
કુસંધે નાશ થઈ લક્ષ્મી, કુસંધે દેશ છે દુઃખિયો;
તજ તોફાન જાતિનું, બનાવો દેશને સુખિયો.
અરે! ઓ! બંધુ હિન્દુઓ! ખિરાદર હે! મુસલમાનો!
બનો એકત્ર નિજ માટે, સ્વમાતા હિન્દને જાણો.

‘ મણિકાન્ત, ’

શાન્તિ ભુવન.

આખર સહુ ફના.

ગઝલ.

જગતમાં જન્મ લીધો છે, નકી દિન એક મરવાને;
જવાનું છે જગત છોડી, મરણને શર્ણુ કરવાને.

નથી આ વશ્વની માયા, સદા સ્થાયીજ રહેવાની;
નથી આ કાચની કાયા, અમરપટ્ટો લખાવાની.

ફના સંસારના ખેલો, સહુ દિન એક થાવાના.
જહાંના રાય ને રંકો, મરણને શર્ણુ થાવાના.

કિશોરસીંહ ભા. ૨ જો.

શાન્તિ ભુવન.

શ્રીમંતની મોજ.

ગરીબ પ્રાણ કબર પર, શ્રીમાન બાગ ફાલે,
ગરીબ ચુર્ણ જીગર પર, શ્રીમાન મોજ મ્હાલે.

હજાર ચરમ રૂઢનથી ખુશાલ એક થાયે.
હજાર કુલ જખમથી આરામ એક કાયે.

હજાર દેહ પતનથી, પુંજાય એક ભાવે.
હજાર જાન ખરીદ પર ! રે ! એક શાહ કહાવે.

‘ઐશ માલીની’

શાન્તિ ભુવન.

તમારે શું ? અમારે શું ?

થવાનું થાય છે તેમાં, તમારે શું અમારે શું ?
જવાનું જાય છે તેમાં, તમારે શું અમારે શું ?
ફકીરો જે અમીરો તે, અમીરો જે ફકીરો તે,
સમય બદલાય છે સૌનો, તમારે શું અમારે શું ?

હતો જ્યાં ઓટ ત્યાં ભરતી, ભરેલું થાય છે ખાલી,
પવન કુંડાય જ્યાં એવા, તમારે શું અમારે શું ?
મઝાની ચંદ્રની શોભા, પ્રભા નિજ ખોઈ પણુ દે છે,
નિયમ છે એજ સૃષ્ટિનો, તમારે શું અમારે શું ?

શાન્તિ ભુવન.

કસમ જો તું મુકે બાકી !

સમજ લે સમજ લે, અમારી તે લલાઈ છે !
 પરંતુ ના સમજે તું, તારે ભુંડાઈ છે બાકી !
 કરી લે ધાર્યું તું નાં, ના પરવાહ હમોને છે;
 કર્યું જો તેં કરી પણ લે, કસમ જો તું મુકે બાકી !
 પણ આખર માનજો નકી, કે ઈન્સાફ એનો છે;
 ભલે રે-જે-ચડે-ઘોડે, ન કુદરત-સુકશે બાકી !
 ધારતો તો હજી હું તો, કે અમીકાંઈ તું હૃદયમાં છે;
 પરંતુ જોઈ લીધું મેં, કે છે કીનો હજી બાકી !
 વરસાવી લે સિતમ સર્વે, પ્રભુ આધાર હમોને છે;
 ચુકતો ના જરા પણ તું, કસમ જો તું મુકે બાકી !

શાન્તિ ભુવન.

ખુલાસા કાં પછી કરવા ?

(ગઝલ)

જગતના ઝેરી નાગો સૌ, લલેને મારે કુંફાડા !
અમીમય પાકદિલ મોબુદ, ખુલાસા કાં પછી કરવા ?
જગતમાં જળ પાથરવા, લલેને નિન્દકો મથતા,
નિખાલસ બોલ છે મોબુદ, ખુલાસા કાં પછી કરવા ?
જગતને ગંદુ કહેનારા, કીચડકીડાની શી પરવા,
સફાઈ કામની મોબુદ, ખુલાસા કાં પછી કરવા ?
જગતમાંહી પડ્યા કેં કેં, ખરા ખોટાના જોનારા,
અદલતનસા છે મોબુદ, ખુલાસા કાં પછી કરવા ?
જગતની જો છતી આંખે, હશે અન્ધારના પાટા,
ખુદા છે ખલકમાં મોબુદ, ખુલાસા કાં પછી કરવા ?

રા. ચંદ્રશંકર નર્મદાશંકર પંડ્યા.

શાન્તિ ભુવન.

સહવાસ શા માટે ?

વચન આપી ન પાળે જે, પોતાના કહીને મારે જે,
 એવા ઠગ સ્વાર્થીઓ સાથે, કરો સહવાસ શા માટે ?
 ઉપરથી લાગે રૂપાળા, પરંતુ હૃદયના કાળા,
 હવે જાણ્યા છતાં પણ ઘા, સહી સહવાસ શા માટે ?
 અમી કહી ઝેર બહુ દીધા, ભરોસે તે હમે પીધા,
 જીવન નિર્દોષના લીધા, હવે સહવાસ શા માટે ?
 તવંગર હો કે હો મોટા, ભલે હો દેશના મુખા,
 દયા ગરીબોની જાણી ના, પછી સહવાસ શા માટે ?

મીનજી-મુઝાજી.

શાન્તિ ભુવન.

દશાના દાવ.

ખતાવો કોઈ જોશીઓ, નસીબે શું! લખેલું છે ?
કહો, શું! લેખ લખેલા તે ભવિષમાં શું! ભરેલું છે ?
હશે શ્રીમંત જે આજે, ગરીબ કાલે થવાનો તે,
ન જાણે કાળને વહાણે, દશાના દાવ છે કેવા ?

ધરી ખુબ ગર્વ અંતરમાં, ચક્ષાવે રાજ જહાંગીરી,
ફના પળમાં બને ગર્વી, દશાના દાવ છે જોવા.

હતો હરિશ્ચંદ્ર મહારાજ, જગે સતવાદી તે પુરો.
અને નજરાય પણ તેવો, હતો સત્યે મહાશૂરો,
છતાં તજી રાજ ને ગાદી! ભટકીયા ભાવિને ભાવે
રહ્યા ના સુખમાં કોઈ, દશાના દાવને દાવે.

શાન્તિ ભુવન.

વીર નર.

ગઝલ કબાલી.

છે વીર નર જે વિશ્વમાં, સુખથી કદી વદતો નથી;
નિજ માન કે શક્તિ તણાં, બાણગાં કદી કુંકતો નથી,

આવી મહેલો આપદા, તેથી જરી ડરતો નથી;
એ આપદા સંહારવા, હિમ્મત કદી તજતો નથી.

સુખથી વદે જે માનવી, કામો કદી કરતો નથી;
છાનો રહે જે વીર તે, મૃત્યુ થકી ડરતો નથી.

ત્રાંબકલાલ શુવરાજ જોશી.

શાન્તિ ભુવન.

એ શું જાણે ?

અરે! જીવતાંજ મરવાની-મજા નાદાન શું! જાણે?
ખરી મહોખત તણી દહેજીત, કહેા, અંજાણુ શું! જાણે?
ખની અંધો જીએ છે ખેલ, તેની મોજ તે સમજે,
સુખ, દુખ ને ખુશી આફત, જગત બેલાન શું જાણે?
મળે છે જોતમાં જે જોત, તે જાણે હરખ તેનો,
સુવાબોનાં સુખોની તો, મુરખ બેધ્યાન શું! જાણે ?
હુકુમત આફતની વાત, શ્યાહે રૂસને પુછો ?
ગરીબીમાં મઝા શી છે? અરે સુલતાન શું! જાણે ?

‘ સોખતે અસર ’

શાન્તિ ભુવન.

જયોતિ.

ગઝલ-કવ્વાલી.

અયે ગેબી ફિરસ્તાઓ, સત્તાવો સારી આલમને;
પરંતુ....એ સિતમનેહું, સમજતો સૌખ્યની જયોતિ.
ભલે શિર ફેડજો પટકી, શિલાપર કોધ કે ગર્વે;
નહિ ગણુકારશે દિલ આ, ગણી આનંદની જયોતિ.

અમિત થાશે નહીં સમજ, કદી ખદોતની જયોતિ

કદાપિ સ્થુલ જયોતિને, વિખુટી પાડશે અમથી.
પરંતુ છુટશે કદી ના, સુરજના પ્રાણથી જયોતિ.
ગયું દુર સર્વ અધાણું, શરીરને આત્મનું જેથી.
ભુલી તે દૂર થવા હેશે, પ્રભુ શું સૂર્યથી જયોતિ.

શાન્તિ ભુવન.

સુખને અતે દુઃખ.

હતાં સંસાર વાડીમાં, અમે પુષ્પો પ્રભાવાળાં,
થતાં ઉષા ખીલ્યાતાંને, રહ્યાં તાં ખૂબ રઢીચાળાં,
દુષ્પો લાનુ વીતી સંધ્યા, નિશાથઈઘોર અંધારી,
રહ્યાં તે પુષ્પ પણુ તેમાં, સુગંધી પુષ્પની ન્યાડી.

સહુ જાણો સુખોનો અંત, આવો દુઃખમાં થાશે,
કળી ખીલી સુકાશે ને, પ્રખળ વેગે ખરી જશે.
અરે! તેથી ખર્ચા પહેલાં, ભણું કર કાંઈ ભુવન ભરમાં;
કરી પરમાર્થની કરણી; તરી જા આ વિષમ સરમાં.

‘વીર કુણાલ’ નાટક.

શાન્તિ ભુવન.

નિન્દા ! નિન્દા ! નિન્દા !

જે ચુપ બેસે, તેની લોકો નિન્દા કરે છે,
જે બહુ બોલે તેની પણ લોકો નિન્દા કરે છે,
અને જે થોડું બોલે છે તેની પણ લોકો નિન્દા
કરે છે આ જગતમાં એવો એક પણ નથી
કે જેની નિન્દા ન થઈ હોય.

એવો એક પણ મનુષ્ય હતો નહિ, છે
નહિ, અને થશે પણ નહિ કે જેની સર્વદા
નિન્દા થઈ હોય, કે જેની સર્વદા પ્રશંસા થઈ
હોય.

શ્રી મુદ્ધોપદેશ.

શાન્તિ ભુવન.

જાતિ-સ્વભાવ,

કાજળ તજે ન શ્યામતા,
 મોતી તજે ન શ્વેત;
 દુરિજન તજે ન કુટીલતા,
 સર્જન તજે ન હેત.
 સાકર તજે ન સરસાણું,
 સોમળ તજે ન ઝેર;
 સર્જન તજે ન સહનતા,
 દુરિજન તજે ન વેર.

(અજ્ઞાત)

શાન્તિ ભુવન.

મર્દ સારા.

ગરીબોને દાન આપી તેમને પાળી, પોષી
રક્ષણ કરવામાં; નિર્દોષો ઉપર થતો જીલ્મ કે
સીતમ અટકાવી તેમને આશ્રય આપવામાં
સત્ય, ન્યાય, નીતિ અને સહાચારને માર્ગે
ચાલવામાં મરકરી નિન્દા, જીલ્મ કે ત્રાસ
આપવાથી દુર રહેવામાં, તેમજ તેવા કૃત્યોના
લોગ થઈ પડતાં અખંડ શાન્તિ જાળવી, તેવા
કૃત્યો કરનાર પ્રત્યે પણ પ્રેમથી જોવામાં
નામર્દ ન બનતાં

મર્દ બનવું વધારે સારું.

આનંદ.

શાન્તિ ભુવન.

નામદ સારા.

ગરીબોનાં ગળાં રેંહેંસવામાં, નિર્દોષને
સંતાપી દુઃખ દેવામાં, અસત્ય, અન્યાય,
અનીતિ કે દુરાચારના કૃત્યે! કરવામાં કે તેવા
કૃત્યોમાં મદદ કરવામાં, નિન્દા, બુદ્ધિ,
અત્યાચાર વીગેરે જગત્ને ત્રાસ આપનાર
કૃત્યોમાં પોતાની લક્ષ્મી સત્તાઃ જોર કે બળનો
ઉપયોગ કરવામાં મદદ અતાવવી તે કરતાં

નામદ બનવું વધારે સારું.

શાન્તિ ભુવન.

લક્ષ્મી-મદ.

મોટામાં મોટા દ્રવ્ય લોભી મહાન સીકંદર
ખાદશાહને પણ મરતી વખતે કહેવું પડ્યું કે:-

“ મારા મરણ પછી મારા બંને
હાથ ખુદ્દા રાખી માફ રાખ ગલીએ
ગલીએ ફેરવળે, કે જેથી લોકોને ભાન
થાય કે આજ ખાલી હાથેજ જવું છે ”

તો લક્ષ્મીના મદમાં મરત થઈ મહાલતા
ઓ શ્રીમંત ! લક્ષ્મીનો મદ છોડી ગરીબોને
હાન દેવામાં, તેમને પાળી પોષી રક્ષણ કર-
વામાંજ તારી લક્ષ્મીનો ઉપયોગ તારે હાથેજ
કરી લે.

શાન્તિ ભુવન.

નેકીનો માર્ગ.

બદીનો માર્ગ બહારથી લપકા ભર્યો અને મુખી લાગે છે; પણ તેમાં પેઠા પછી કાંટા ભાંકાય છે: ને 'પાછું' બહાર નીકળવું મુશ્કેલ પડે છે.

જ્યારે

નેકીનો માર્ગ જે બહારથી કાંટાવાળો અને કંગાળ લાગે છે, તેમાં પેઠા પછીજ તેની ખુબી જણાય છે કે તે તો એક પમરતાં કુલોથી ભરપુર રસ્તો છે, કે જેમાં જેમ આગળ ચાલ્યે તેમ વધુ ને વધુજ ચાલવા ગમે છે.

કાલિદુર માસીક

અનંદ.

મે. ૧૯૦૦

પા. ૩૫૪.

શાન્તિ ભુવન.

મિટ્ટીમાં-મિટ્ટી.

હે ભાઈ! જો તને કોઈનાથી દુઃખ થાયે
તો તે સહન કરીને ખમી લે. તે દુઃખ સહન
કરવાથી તું પાપથી મુક્ત થઈશ. હે ભાઈ!
આખરે તો તને મિટ્ટીમાં મિટ્ટી થઈ જવાનું
છે; ત્યારે મિટ્ટી થવા પહેલાંજ તું મિટ્ટી
થઈને રહે !

હે બંધુઓ ! પાનખર રૂતુમાં ઝાડપરથી
ખરી પડતાં પાંદડાંઓનું અવલોકન કરો. તે
માફક મનુષ્યો પણ આ જીંદગીના તપ્તા
પરથી ગુપચુપ નાબૂદ થઈ મિટ્ટીમાં મળી જશે.

દુખીને દીલાસો.

ખાસ આખરુદાર ઉંચ કોમના

સદ્ગ્રહસ્થો માટે

જન્મવાની ઉત્તમ સગવડ

આ લોજનશાળા, સારો ઉંચો અને સ્વચ્છ ખોરાક,
આહકોનો પુરતો સંતોષ, માલેકોની સંભાળભરી જાતિ
દેખરેખ વીગરે કારણથી મુંબઈની હિન્દુ લોજનશાળા-
ઓમાં સૌથી પ્રથમ દરજ્જો અત્યારે લોગવે છે.

એક વખત પધારી ખાત્રી કરો.

શ્રી
સાવરકાંઠા

વોર્ડીંગ હાઉસ

મમ્માદેવી ચોસ્ટ પાછળ-મુંબઈ

રાજા, મહારાજા તથા ઉંચ કોમના

આખરુદાર સદગૃહસ્થાને

રહેવાની તથા જમવાની સંપૂર્ણ સગવડ ધરાવતું
આ એકજ મોટામાં મોટું લોજ છે કે જ્યાં રહેવા
માટે હવા ઉભસ સાથે સ્વચ્છ જગ્યા તથા જમવા
વીગેરેને માટે ઉત્તમ સગવડ મળી શકે છે.

ફેમીલીઓ માટે સ્પેશીઅલ રૂમો પણ મળી શકે છે.

ચાર્જ મધ્યમસરના છે.

પધારી ખાત્રી કરો.

શ્રી
નૃસિંહ હિન્દુ લોજ.

વિઠલ સાયના ખીલડીંગ

લોહાર ચાલ-મુંબઈ.

શ્રી

અંબિકા લોજનશાળા.

કાલ્યાણદેવી રોડ

ઉચ્ચ કોમળા આમકલર હિન્દુ સહસ્રકુશીને

જન્મવાની દેવતા સજવત મનાવતી આદીકાની ભવિ

દેવદેવ નામે આલવી આ લોજનશાળા પોતાના

માનવીય જાણીની શરૂ છે.

લોકચાલ પ્રસારી ખાતો કરના વિનંતી છે.

સંસાર-મુસાફરખાતું

સંસાર સમજ છે શાણા મુસાફરખાતું;
કેમ તથી દકલુ કેમ તથી દકવાતું શાણા મુ.
સખાં ને સંબંધી તારાં, પંખીડનો મેળો શાણા
તાવું જે ખાતું તે તે, ન્યાડું છે થવાતું શાણા મુ.

સંસારના આ ધાગમાં, રિઆમ છે દિન ચારનો
હિંચો ન અરિ કામથી, આરમ ના પળ વારનો
આપસ તજ છે તું સજ, તજ તલ આ જાસારનો
જાતું જરૂર પડશે કહી, હંકો થવા હરખારનો

સંસાર

અધ્યાત્મિક લેખનપદ પુષ્પમાળા

